Slutarps Samhällsförening

17/6 1939

anordnar sin sedvanliga

HEMBYGDSFEST

å **IDROTTSPLATSEN**

midsommarafton och **midsommardagen**

Musik av K. Skaraborgs Regementes musikkår (10 man). **Föredrag av läroverksadjunkt Einar Dahlén, Göteborg, över ämnet: "Västgöten i helg och söcken".**

Folkdansuppvisning av Axevalla folkdanslag, Allmänbildningstävlan mellan Luttra och Slutarp. Amatörteater av Jäla JUF:s teateramatörer. Allsång. Folklekar kring majstång. Fiol- och dragspelsmusik. Tombola, skjutbana, pistolskjutning, bollkastning, pilkastning. Servering av kaffe, läskedrycker, mjölk och smörgåsar. Frukt och konfektyrer.

PROGRAM:

MIDSOMMARAFTON:

Kl. 7,30 Hälsningsanförande.
Kl. 8 Fiol- och dragspelsmusik samt folklekar kring majstång.
Kl. 9 Amatörteater av Jäla JUF:s amatörer.
Kl. 10 Musik och folklekar.

MIDSOMMARDAGEN:

Kl. 2,30 Regementsmusik.
Kl. 3 Hälsningsanförande av folkskollärare Valter Dahlén.
Kl. 3,30 Regementsmusik.
Kl. 4,30 Föredrag av läroverksadjunkt Dahlén.
Kl. 5 Regementsmusik.
Kl. 6,30 Allsång.
Kl. 7 Folkdansuppvisning.
Kl. 8 Allmänbildningstävlan.
Kl. 8,30 Musik och folklekar.
Kl. 9,30 Folkdansuppvisning.
Kl. 10 Musik och folklekar.

Entré: Midsommarafton 25 öre för äldre, barn fritt. Midsommardagen äldre 60 öre, barn 30 öre. Välkomna!

KOMMITTERADE.

Kreaturs-auktion.

31/5 1939

Genom offentlig auktion, som förrättas i

Lyckorna, Slutarp,

torsdagen den 1 nästa juni kl. 15, låter Erik Sundén med anledning av bristande utrymme försälja 1 häst och 11 nötkreatur, därav:

1 vallack, 3 år; 2 kvigor i kalvställning; 4 kvigor i andra året; 3 kvigor i första året och 2 tjurkalvar samt en gristidd sugga och en betäckt gris. Alla djuren äro prima och i gott hull.

1 Tidaholmskärra och 2 lastvagnar.

Av mig kände inropare erhålla tre månaders kredit.

Äganderätten till inropad vara förbehåller jag mig tills den blir tillfullo betald.

Slutarp den 25 maj 1939.

3685 *Ragnar Johanson.*

GÖTA LEJON BIOGRAFERNA

Baldevins bröllop

15/2 1939

I huvudrollerna:

Edvard Persson, Dagmar Ebbesen, Arthur Fischer, Bullan Weijden, Björn Berglund, Elsa Holmkvist, John Ekman, Tom Walter.

Kinnarp fred. den 17 febr. kl. 8,30
Floby lörd. den 18 febr. kl. 8,30.
Stenstorp sönd. d. 19 febr. kl. 6 och 8,30.
Sandhem onsd. d. 22 febr. kl. 8,30.

Barntillåten.

Föreställningarna få *ej* besökas av personer, som äro boende eller vistas inom skyddsområde.

10/6 1939

Lösöreauktion

förrättas tisdagen den 13 juni 1939 kl. 2 em. i **Halsäng, Kinneved** då dödsbodelägarna efter avl. mak. A. Ahlin låter försälja boets inre lösegendom m. m. Auktionsvillkoren de vanliga.

3945 *Auktionsförrättaren.*

15/4 1939

Målare

erhålla stadigvarande kondition.

E. Ahlqvist.

2559 Tel. 27, Slutarp.

10/6 1939

Stor IDROTTSFEST

anordnas å fest platsen i KINNARP
lördagen den 10 juni kl. 8 em samt söndagen den 11 juni kl. 5 em

För dansmusiken svarar:

SKEPPSTEDTS ORKESTER FRÅN BORÅS

Söndag kl 4—6 em ZIGENARMUSIK FRI DANS.

Storslagna festarrangemang. Serveringar m. m. Festplatsen rikt illuminerad.

Besök säsongens trevligaste sommarfest! **Kinnarps IF.**

26/4 1939

DANS

— i Kinnarp —

lörd. den 29 april kl. 8 em.

SLUTARP 6/5 1939

För våren

inkommet nyheter i

Skjortor, slipsar, strumpor och byxor, sandaler, campingskor, arbetsskor, regnrockar i flott slipon-modell.

SANDÉNS.

Kungörelse.

Charkuteristen Erik Svensson i Slutarp har denna dag försatts i konkurs vid Vartofta och Frökinds häradsrätt på grund av ansökan som ingivits samma dag. Första borgenärssammanträdet i konkursen hålles å domarekansliet i Falköping den 18 mars 1940 klockan 1,30 em. Bevakningar böra vara inkomna till konkursdomaren senast den 15 april 1940. Kungörelser om konkursen skola införas i Falköpings Tidning. Konkursdomarens postadress är Domarekansliet, Falköping.

Falköping den 21 februari 1940.

På Domareämbetets vägnar:

1040 Sten Vallquist.

Anbud

infordras å nedanstående restaureringsarbeten i Kinneveds prästgård, som skall vara färdiga den 1 aug. 1940.

1) Värme och sanitetsanläggning,
2) snickeri, murnings- och grävningsarbeten samt
3) målningsarbeten.

Ritningar och arbetsbeskrivning finnes till påseende hos kyrkovärden Ragnar Johanson, Slutarp, tel. 16.

Anbuden skola vara inne senast den 9 mars 1940.

Fri prövningsrätt förbehålles.

Kreatur- och lösöreauktion

Genom offentlig auktion, som förrättas i

Backg., Slutarp

tisdagen den 27 dennes kl. 12, låter arrendatorn Sven Johansson med anledning av upphörandet av jordbruket försälja all sin yttre lösegendom. Lösegendomen är nästan ny, varav nämnes:

HÄSTAR: 3 st., därav 2 dräktiga ston i åldern 10 och 4 år, 1 sto, 2 år.

KREATUR: 14 st., därav 4 kor i olika kalvställning, 7 kvigor i andra året, 2 i första året och 1 tjur, 1 år (förstklassiga djur och i gott skick).

JORDBRUKSREDSKAP: Slåttermaskin, hästriva, 1 parvagn, 1 enbetsvagn, 2 par slädar, plogar, krok, håvor, medbotten, häck, harpa, mjölkflaskor, selar med tillbehör, handredskap m. m., som ej specificeras.

Av mig kände och säkre inropare erhålla tre månaders kredit.

Äganderätten till inropad vara förbehåller jag mig tills den blir till fullo betald.

Slutarp den 15 febr. 1940.

903 *Ragnar Johanson.*

Kinneveds Skytteförening.

anordnar

beredskapsfältskjutning vid **Ledsgården, Axtorp, Kinnarp,** söndagen den 25 febr.

Nybörjarklassen tävlar kl. 10 fm. övriga klasser kl. 11 fm.

Allmänheten varnas för beträdande av terrängen i syd och sydostlig riktning om Ledsgården, under tiden skjutningen pågår.

1006 1940 **Styrelsen.**

1940

Kinneveds Hingstförening

hade sin årsstämma den 24 dennes. Styrelse- och revisionsberättelserna föredrogos. Full ansvarsfrihet beviljades styrelsen för 1939 års förvaltning. Av styrelseberättelsen framgick, att medlemsantalet under året varit 121 med 151 andelar. Föreningens hingstar ha under året betjänat 210 ston. Isynnerhet ha hingsten Reflex — förra året etta bland Hallands treårshingstar, tillerkänd flera hederspris, i år nummer ett bland Skaraborgs läns fyraåringar — varit särskilt eftersökt. De avgående styrelseledamöterna, Valdemar Johansson, Siggagården, Slutarp, Evald Johansson, Alarp, Kinnarp, Torsten Andersson, Backgården, Slutarp, och Nils Kjellén, Stränggården, Vårkumla, omvaldes. Till ersättare omvaldes likaledes Nils Larsson, Klockargården, Brismened, Ivar Gustafsson, Ledsgården, Slutarp, och Torsten Eliasson, Gropagården, Luttra. Till revisorer omvaldes kommunalordförande Oscar Göthlind, Göteved, och nämndeman Erik Gustafsson, Hassla, Kinnarp, med Gunnar Eriksson, Hallagården, Slutarp, och Erik Gustafsson, Naglarp, Kinnarp, som ersättare.

Hingstarna skola fortfarande vara stationerade i Siggagården, Slutarp.

Kinnarp.

Riksmarschen i Kinnarp i söndags hade samlat 15 startande. Samtliga startande klarade den föreskrivna tiden. Bästa resultaten blevo: Göran Gustavsson 51,30, Per Bjurström 54,45.

Vidare avlades prov för skidlöparmärket i silver av Göran Gustavsson på tiden 2,39,35. För brons av Erik Svensson 3,03,45, Gösta Johansson 3,13,45.

Riksmarschen fortsätter nästa söndag med start vid NTO-lokalen kl. 13. Då inga kvinnliga ännu deltagit efterlysas dessa vid nästa söndags åkningar.

1940

Kinnarps Idrottsförening

hade i torsdags extra sammanträde, varvid beslut fattades om att anordna uttagningstävlan för Falbygdsmästerskapen på skidor söndagen den 8 febr.

Till kassör för 1942 valdes Hilding Våring. Vidare beslöts att föreningen skulle åta sig s. k. fadderskap för ett finskt barn.

†

Vår ömt älskade moder

Augusta Kjellander

— född Setterberg —

har i dag lugnt och stilla avlidit i tron på sin Frälsare i sitt 78:de levnadsår, djupt sörjd och saknad men i ljust och tacksamt minne bevarad av oss, broder, övriga släktingar och många vänner.

Mossagården, Slutarp, d. 22 febr. 1940.

BARN och BARNBARN.

Lycklig du, vår mor som samlat
Uti himmelen din skatt,
Som ditt ljus i Jesus hade
Under jordelivets natt!
Över Jordans dystra bölja
Herren Jesus ömt dig bar
Och uti den mörka dalen
Han ditt klara ljus själv var.

Aftonunderhållning

anordnas lördagen den 2 mars kl. 19,30 i

Slutarps småskola.

Föredrag av folkskollärare Valter Dahlén över ämnet: "Kampen för friheten". Allmänbildningstävlan mellan lag från Slutarps Samhällsförening och Slutarps Idrottsförening. Deklamation. — Paketauktion. Paket emottagas tacksamt.

Entré 50 och 25 öre.

Hälften av behållningen till Finlandsinsamlingen.

1940 **Slutarps I. F.**

Kinneveds m. fl. socknars Hingstförening m. b. p. a.

håller ordinarie årssammanträde i VINTERNYS LOKAL, KINNARP, lördagen den 24 februari 1940 kl. 16.

Ärenden enligt föreningens stadgar.

Kinneved den 6 febr. 1940.

715 *Styrelsens ordförande.*

Skottårsdans

med musik av Runos kapell, Falköping, anordnas i **Kinnarp** lördagen den 24 febr.

1940 *S. I. F.*

Samhällsföreningen i Kinnarp,

som avser att skaffa belysning m. m. åt stationssamhället, hade i lördags anordnat en trevlig fest i N. T. O:s lokal, vilken dragit fullt hus.

Sedan ordf. hr Karlson hälsat de närvarande välkomna, höll överlärare H. Svensson, Falköping, föredrag med bilder om "Strövtåg bland Falbygdens minnen" och därefter uppträdde en lyckad humorist från Kättilstorp, som spelade bra låtar, sjöng "Mellblom skulle ut i kriget draga" m. fl. visor och berättade några goda historier, allt trevligt framställt. Så blev det kaffedrickning och därefter uppträdde Kinnarps S. L. U.-amatörer och spelade förtjänstfullt ett litet lustspel med västkustmotiv, som handlade om den bortskämda flickan och den stränge pappan och om förlovning och bröllop och ett lyckligt slut. Synd bara att några talade så tyst, att det var svårt höra dem. Sedan paketauktion hållits på skänkta och köpta saker, uppträdde åter amatörerna, vilka förresten visade åtskillig skådespelaranlag, och det hela slutade i fröjd och gamman med humoristens framträdande.

Det blev nog en rätt bra förstärkning av samhällsföreningens kassa och därmed "mera ljus" över samhället.

Kinnarps samhällsförening.

hade i lördags ordnat en andra aftonunderhållning — den i höstas åstadkom bättre belysning i samhället; nu skulle man ha litet till en grundfond för ett friluftsbad à la stadens Götabad.

Där var fullt hus i Vinterhys lokal. Överlärare H. Svensson visade ljusbilder och berättade om "Strövtåg i västgötabygd". Under kaffedricknin-gen föredrog hr Anton Andersson, Yllestad, ett par bra historier, sjöng visor och spelade gammal-musik, under det hr Bernskog j:r föredrog mera modern sådan.

Så blev det paketauktion under ledning av föreningens verkställande "direktör" hr Karlsson, som säkert lyckades få ihop åtskilliga tior på "östar" och "smörpaket". Sist kom "Kinnarp—Grönköping—Berlin" rundradio med television av färglagda baloptikonbilder av konstnär från bygden, och där det utförligt redogjordes för åtskilliga samhälls-m å l, både "giftermål, modersmål, spörsmål och rättsmål", och där det till sist efterlystes "fotbollsmål" — allt under applåder och glad stämning.

Allra sist skulle hr Karlsson och styrelsen räkna pengarna, som vi hoppas komma att räcka till ett stycke på de eftertraktade friluftsbadet. 1939

8/5 1940

Kinneveds pastorats äldsta medlem död.

I den höga åldern av fyllda 95 år, avled i lördags änkefru *Maria Kristina Krus*, Karlshem, Slutarp.

Med Kristina Krus' bortgång har ett långt och strävsamt liv ändats. Den avlidna föddes på torpet Byslätten under Kinneveds prästgård den 2 februari 1845. Hon har alltså levat under fyra konungars regeringstid och fått vara med under många växlingar i vårt lands historia. I sin barndom fick hon göra dagsverken i prästgården, och hennes arbete bestod då huvudsakligen i att sköta om kyrkoherde Wennerstens trädgård. Hon hade sedan tjänst på olika platser och uppbar den mesta tiden en årlig lön av trettio kronor jämte något litet i natura. För ett sjuttiotal år sedan gifte hon sig med soldatsonen Karl Krus och efter att ha bott på olika platser inköpte de Karlshem i Slutarp, där de kunde föda ett par kor. Under flera år var mannen sjuk, varför hustrun ensam fick sköta om hemmet och fostra de sju barnen. Kristina Krus har varit en vaken och pigg kvinna, som ända in i det sista intresserat sig för det som skedde i världen. Kyrkligt orienterad, försummade hon ej att besöka templet, så länge hennes krafter det tillät. Hennes hälsa har varit god, och hon kunde vistas uppe ända tills för några månader sedan. Alla hennes själsförmögenheter voro in i det sista klara och orubbade. Änka sedan tretton år tillbaka, sörjes hon närmast av tvenne söner, de övriga fem barnen har hon fått lämna. Nu har gamla mor Krus själv, mätt av år, fått gå till vila hos sina fäder. Frid över hennes minne! *V. D.*

Grahns Pensionat

— SLUTARP —

Fullständig Conditoriservering.

KAFFE, THE, CHOKLAD, LÄSKEDRYCKER m. m. KONFEKTYRER.

Försäljer: BRÖD och BAKELSER m. m. från

FINBAGERIET, FALKÖPING.

Lokaler för klubbar och föreningssammanträden.

RESANDERUM.

OBS.! Nyrenoverade Cafélokaler! DAMRUM.

Vördsamt

CARL GRAHN.

1940

Lantbrukare i Slutarp.

Intresserade för upplivande av tjurföreningen kallas till Karins Café månd. den 9 december kl. 20. 11397

1946

F. T. 23/12 1940

Ett hundraårsminne i Kinneved.

Den första nykterhetsföreningen.

Av *K. E.*

Under åren närmast före och efter 1840 var intresset för att bilda nykterhetsföreningar i Sverige mycket stort. Medlemssiffran för dess föreningar var för hela landet år 1844 uppe i 85,000, och två år senare hade över 100,000 medlemmar skrivit in sig.

Initiativtagare till nykterhetsföreningarna har mestadels varit församlingarnas prästerskap. När J. Berzelius öppnade Svenska Nykterhetssällskapets årshögtid år 1839 gav han prästerskapet sitt erkännande för deras arbete för nykterhetens befrämjande med följande ord:

"Sällskapet erkänner med tacksamhet det kraftiga och nitiska deltagande det erfarit av en icke obetydlig del av Rikets Prästerskap, så bland de yngre ledamöterna av detta högt aktade Stånd som bland de äldre; och det ligger i ämnets beskaffenhet att utan Prästeståndets allmänna och verksamma biträde syftemålet svårligen skulle uppnåtts".

Av nykterhetsföreningar i Västergötland, tillkomna vid denna tid, kan nämnas: år *1837 Sandhem, 1839 Ås, 1840 Bällefors, Brandstorp, Espered, Gingri, Karlsborg* och *Skara;*

1841, Berghem, Björke, Bredared, Finnerödja, Flistad, Fotskäl-Tostared, Kyrkefalla och *Toarp.*

1842, Marka och *Vilske-Kleva.*

1842, Björsäter, Falköping, Horn, Rångedala och *Slöta.*

1844, Kinneved.

1845, Fröjered och *Hova.*

1846, Gökhem och *Vedbo.*

1847, Ekby, Undenäs och *Vårvik.*

Dessa uppgifter har hämtats ur tabeller i O. Mannströms arbete om nykterhetsrörelsens historia, och enligt dessa skulle nykterhetsförening första gången ha bildats i Kinneved år 1844. Men vid efterforskningar vid Landsarkivet i Göteborg har undertecknad funnit uppgifter på att nykterhetsförening bildats i Kinneved redan år 1840. Uppgiften finnes i en protokollsbok från sockenstämmor i Kinneved och Vårkumla under slutet av 1700-talet och början av 1800-talet.

Enligt Mannström skulle Kinneveds nykterhetsförening ha grundats av kyrkoherde Olof Cederbom (död 1856). Det protokoll, vilket jag funnit omtala den första nykterhetsföreningen, är undertecknat A. M. Lagerstrand (detta gissningsvis, ty namnteckningen är mycket svårläst). Det kan kanske ha varit så, att försöket år 1840 att bilda en nykterhetsförening misslyckats, men sedan prövats 1844 med bättre resultat. Det må vara härmed hur som helst, så är protokollet från 1840 så intressant, att det bör återgivas.

Sockenstämman hölls i Kinneveds kyrka den 14 nov. 1840, och därvid "väcktes fråga angående Nykterhetsförening.

Ordföranden framställde det skadliga och farliga i brännvinssupandet och dess olyckliga följder både i lekamligt och andeligt avseende. Huru Föräldrar därigenom själva förleda sina Barn med onda efterdömen och göra både sig och dem olyckliga för tid och evighet.

Även nämndes något om Nykterhetens framgång på andra orter och i flera Församlingar i Skara Stift. Huru över 2000 brännvinspannor blivit nedlagda och över 60,000 människor avsagt sig brännvinet.

Ordföranden uppmanade nu var och en av Församlingens Ledamöter att både för egen del och till efterdöme för andra, såsom Föräldrar för sina barn, att avsäga sig brännvinet, och fann att saken behjärtades av något var.

Flera antecknade sig för absolut nykterhet.

Men Ordföranden ville ingen tvinga eller övertala utan lämnade det år vars och ens eget samvete och fria vilja att besluta, troende det bliva mera varaktigt genom övertygelse än tvång.

Flera anmälde sig redan genast vid Sockenstämman till anteckning för absolut nykterhet, men beslutades att vem som vill får anmäla sig, antingen vid de nu blivande Husförhören, eller framdeles när som helst.

Varje husfader får anteckna sig med de sina, eller om intet han, ett eller flere eller alla av sina barn eller tjänstehjon. Desse kunna annars själva anteckna sig, och detta kan ske antingen hos Pastor eller hos kyrkovärd Bengt Carlsson i Gussgården Slutarp, som även lovat söka befrämja nykterheten."

Även måttlighetsförening beslutades.

Vid samma stämma beslutades, för dem som ej önskade gå med i nykterhetsföreningen, "en måttlighetsförening, ordning och skick i Församlingen.

Såsom vid Bröllop, Barndop och andra Sammankomster av vad beskaffenhet de vara må, skall intet supas mer än tre ordinära supar under måltiden. Emellan måltiderna supes intet, och detta vid vite av 3 Riksdaler för Värden på stället, och 1 Riksdaler, allt Banko, för var och en av Gästerna, som detta överträder.

Även stadgades ett vite av 1 Riksd. Banko första gången och sedan dubbelt för varje gång, för var och en i Församlingen, som på Sörby Gästgivaregård beträdes med supande och spelande, samt 3 Rd. Banko för den som härtill upplåter sitt Hus, och skall Ordningsman i Roten, Helgedagård (?), vid ansvar, tillse, att detta efterleves, i annat fall sådant anmäla hos Pastor. Detta gäller även annorstädes i Församlingen.

Endast en lekstuga om året, vid jul.

Inga Lekstugor av ungdom få hållas, utom en vid Jultiden, och skall den då vara slutad kl. 11 på afton. Intet brännvin får där förtäras vid vite av 1 Riksd. Banko för var och en som det gör. Och skall den som till en sådan sammankomst lämnar sitt Hus, vid samma vite, anmäla den som häremot bryter.

Även skall sådan sammankomst förut anmälas hos Ordningsman i Roten, som vid ansvar skall tillse, att denna § efterleves och i annan händelse sådant anmäla.

Den som härtill upplåter sitt hus över den bestämda tiden pliktar som ovan stadgat 3 Rd. Banko.

Var och en som angiver den, som bryter mot desse stadgar, skall erhålla hälften av desse böter och hälften tillfaller de fattige."

I Kinneved för 100 år sedan.

F. T. 13/12 1941.

För Falköpings Tidning
av C. J.

Ungdomen fick dansa en gång om året — vid jultiden.

Eftertryck förbjudes.

När sockenstämma i nov. 1840 hölls i moderkyrkan i Kinneved beslutades bl. a., att "inga lekstugor av ungdom få hållas, utom en vid jultiden, och skall den då vara slutad kl. 11 på afton".

Vid samma stämma meddelades, att en skrivelse ankommit till pastor från en bagare Stenberg i Borås, och med anledning av denna skrivelse, "tillfrågades nu om församlingen vill lära sig ett av denne bagare uppfunnet sätt att av skadad, grodd och skämd säd, bereda ett välsmakande och hälsosamt bröd, emot ersättning härför av 10 riksd. banko till nämnde bagare.

Detta bejakades, ty var och en insåg nyttan och fördelen här utav, och skola desse 10 riksd. banko, fördelade på varje matlag av hemmans innehavare av rotemästarna uppbäras med 8 sk. riksgs på varje sådant hushåll uti socknen, och till pastor redovisa, som sedan ombesörjer saken".

Folkskolstadgan av år 1842 behandlades vid gällstämma i Kinneveds pastorat i januari 1843. I protokollet från denna stämma lämnas en del upplysningar om tillståndet i pastoratet: "Församlingen som består av 49 mantal, är i allmänhet fattig, och varit ansedd såsom behövande när det förr varit fråga om understöd och barmhärtighetsverk. Inga flere än hemmansägarne kunna här till detta ändamål (skolan) bidraga, emedan de som här kallas torpare och inhyses knappast kunna livnära sig och barn långt mindre bidraga till någon kostnad för deras undervisning.

Församlingens folkmängd är 1,211. Bland de skattskyldiges antal därav 680, är en stor del torpare och inhyses. Inga särskilda cassor är att som hjälp tillgå. Fattigkassan är ganska ringa och får ej anlitas. Här är alldeles skoglöst, och således brist på skogseffekter. Församlingen är helt och hållet Fahlebygd. Byggnadsvirke måste hämtas flere mil."

Prästlönen.

Efter det Olof Cederbom blivit kyrkoherde i Kinneved behandlades frågan om hans löneförmåner vid gällstämma i juni 1844. Församlingsborna sade "sig vara hågade att bliva vid det kontrakt som med avlidne kyrkoherden Högman blivit upprättat, vilket upplästes, och yttrade sig pastor därmed i allmänhet nöjd, endast att utsätta betalningen för vigsel som sker i kyrkan före eller efter gudstjänsten eller i prästegården.

Men om pastor eller komminister anmodades resa ut, att församlingens ledamöter då ville var efter råd och lägenhet hugna sin lärare med något som ej allenast kan hålla dem skadeslöse för gjorde uppoffringar, utan ock på deras hedersdag förrunna dem någon behållning.

Mindre än 1 riksd. banko borde väl ej sättas ifråga, så vida fattigdom ej bjuder avseende, vilket prästerna gärna godkänna. I annat fall hoppas och tillförser man sig att denna lilla summa, synnerligen för komministern, vilkens ordinarie lön är ringa, måtte av god vilja bliva två- eller tredubblad. Härom blev dock beslutet ej denna gång fullständig, utan kontraktet antogs i det övriga."

En vecka senare behandlades åter detta kontrakt, varvid några socknebor "bestridde några av pastor föreslagna uttydningar på den för vigsel utsatta betalningen, men undertecknad (kyrkoherde Cederbom) mente sig därmed icke överskridit billigheten, hemställande till vederbörandes eget bedömande, om de funno det passande att ålägga sin kyrkoherde eller komminister att för 16 eller 32 sk. banko resa ut, förspilla sin dag och göra uppoffringar som kanske övergå denna så kallade betalning.

Angående likstol inlämnades från Magnus Andersson i Kyrkogl. en uträkning och anvisning huru högmanska kontraktet skulle förstås, med vilken, så vida hon befinnes riktig, pastor och socknemän ville låta sig nöja."

Men frågan var inte slutdiskuterad med detta. Ytterligare en vecka senare, på midsommardagen 1844, "fortsattes överläggning om pastors lönevillkor, sålunda:

Då Magnus Anderssons i Kyrkogl. förslag till likstols beräkning icke behagade alla, så föreslog herr beandel av pastorslönen kunde beräknas enligt lag, så att den som ägde 6 kor betalade för man eller hustru värdet av en ko efter markegången, den som ägde 5 kor 5/6-delar av samma värde, för 4 kor 2/3, för 3 kor halva värdet o. s. v. samt där en ko finnes, betalas 1/6 av kovärdet. Och härtill gåvo alla sitt samtycke.

I det övriga bliver högmanska kontraktet emellan Kinneveds församlings innevånare och undertecknad för hela dess tjänstetid till efterlevnad antaget, så vida icke annan ömsesidig överenskommelse lagligt och frivilligt träffas."

Belönat tjänstefolk, fångade rävar m. m.

Vid samma stämma frågades "om någon person av tjänande klassen funnes som genom redlighet, flit och sedlighet framför andre sig utmärkt, och som kunde till hushållningssällskapets uppmärksamhet anmälas, upplystes att pigan Greta Pettersdotter hos Anders Abrahamsson i Storegården Mörnarp, född här i församlingen 1818, förblivit hos förmälte husbonde i 14 års tid och uppfört sig till husbondefolkets fullkomliga tillfredsställelse och nöje, vilket pastor åtog sig att på behörig ort anmäla.

Härpå företogs med Kinneweds socknemän, enligt lagligen skedd utlysning, att avgiva utlåtande angående änkan Greta Nilsdotters och dess syster pigan Maria Nilsdotters hos konungens höga befallningshavande anförda klagan över deras uteslutande utur socknens fattigstuga, varvid inspektoren herr Oscar Sundborg, såsom ordförande i socknenämnden avgav följande munteligen till protokollet.

1:o De hava obehörigen och utan lov inträngt sig i fattigstugan.

2:o De hava tagit den mat som socknens ledamöter burit till de verkeliga fattighjonen, och derföre tillbytt sig brännvin.

3:o De hava förvägrat antaga arbetsförtjänst både för sig och sina barn, oaktat dem ej felar arbetsförmåga.

4:o Det anses, på förestående skäl, förstörande för sedligheten att taga sådana personer i fattigstugan.

Pastor invände, att de ändock såsom människor ej borde eller skäligen kunde åläggas att leva under bar himmel. Därtill svarades att dem skall av en änka i socknen vara tillbudit rum i hennes stuga, men att de ej antagit. Alldenstund detta syntes mindre sannolikt och ej av de närvarande kunde med tillförlitlighet bestyrkas, tillsades vederbörande att i veckan eller nästa söndag vid protokollets justering härom lämna tillförlitelig upplysning.

Andreas Johansson på Granö under Halsarp företedde 4 skinn av unga rävar, vilka han fångat enligt vad avskedade soldat Hals och drängen Anders Johansson under Kyrkogl. såsom närvarande vittnen bestyrkte, och avklipptes öronen på alla 4 skinnen, över vilket allt Andreas Johansson äger att undfå protokollsutdrag och därmed sig till belönings erhållande anmäla.

FT 3/9 1941

Nyrestaurerade 1600-tals epitafier i Kinneveds kyrka.

Efter söndagens högmässa i Kinneveds kyrka förekom en särskild högtidlighet, i det att församlingen då blev i tillfälle att beskåda de nyrestaurerade gamla epitafierna, vilka nu ånyo placerats i kyrkan. Genom enskilda personers initiativ och genom frivilliga gåvor har det givits tillfälle att framtaga dessa gamla värdefulla konstverk ur glömskan uppe på kyrkovinden, och de ha nu iståndsatts av konservator Olle Hedström i Skara.

Dessa minnestavlor erinra om samma personer, en kyrkoherde Carl Hodélius och hans hustru Gunilda Seglorin, vilka båda ligga begravda i Kinneveds kyrka. Denne prästman var den fjortonde i ordningen av de tjugonio kända ordinarie Kinnevedsprästerna. Den första kände Kinneveds-prästen var en Olavus Halvardi, kallad herr Olof i Sörby, som var curatus-kyrkoherde i Kinneved år 1406. Carl Hodélius var som nämnt den fjortonde efter honom. H. blev kyrkoherde i Kinneved år 1691, död den 27 juli år 1707. Han var son till befallningsman Sven Larsson och hans hustru Elin Andersdotter i Hols församling, Älvsborgs län. Hodélius blev student i Uppsala år 1677, lärare vid Borås skola år 1678, prästvigd år 1679, rektor i Borås år 1681 och kyrkoherde i Kinneved år 1691.

Seden var den, att där en adelsman begrovs i kyrkan upphängdes å kyrkoväggen en bild av hans vapen, skuren i trä och målad i vackra, prunkande färger. Detta utgjorde alltså hans gravminne. Sådana adelsepitafier äro relativt vanliga i våra kyrkor. Nu förekom det också, att präster, ehuru de icke voro adelsmän, efterliknade den seden. Så har denne kyrkoherde Hodélius gjort. Endast den ena av de båda epitafierna är utformad som ett vapen. Den andra är en minnestavla, vackert utformad i sniderier, med gravskrift över Hodélius och hans hustru. Nämnas kan, att en son till Gunilda Seglorin, i ett föregående äktenskap med komminister Borin i Borås, blev Hodélius efterträdare i Kinneved; Petrus Borin, kyrkoherde i Kinneved åren 1707—1711.

Om Hodélius omnämner Warholm i sina Herdaminnen, att han var den förste, som upprättat kyrkobok i Kinneved. Kyrkotukten och övriga åligganden skötte han med flit och allvar, så att folket i församlingen sade om honom: Han har varit stadspräst förut, och därför är han så sträng.

Som ovan nämnts, utgöres endast den ena av de båda tavlorna av själva gravepitafiet, skuret i trä i form av ett vapen — typiskt 1600-talsarbete — med en del andliga symboler. Som ram löper runt själva epitafiet ymniga vinrankor med tunga klasar — motivet hämtat från Vinträdesliknelsen. I vart och ett av de nedre hörnen finnas två medaljongporträtt av prästen och hans hustru. Dessa porträtt stå mycket högt, konstnärligt sett. Epitafiet är målat huvudsakligen i blått, rött och guld. Å den andra — gravskriftstavlan — synes överst en bibel med en ovanstående kalk; därunder själva gravskriften. Tavlan är inramad med en bred, vackert handskuren ram. Gravskriften lyder:

> Till Gudz Nampns Ähra, Kyrckians Prydnad Och Underskrefnas Sampt Thes Barns Åminnelse Är Thetta Epitaphium Uprättat Af Kyrckisherden Ehrwyrdig Och Wällärd, Herr Carl Hodélius Och Thess Kärälskeliga Hustru Then Ehreborna Gud- Och Dygdälskande Matrona F. Gunilda Pehrsdotter Seglorin, Hvilka Här Nedanföre Sitt Wälbestälte Hwilokammar Hafva.

Kyrkoherde Larsson erinrade i ett kort tal om värdet av dessa båda vackra minnen från svunnen tid. De pryda väl sin plats i det gamla 1100-talstemplet och komplettera på ett lyckligt sätt dess skatt av äldre inventarier. "Må de minna om de fäder, som vandrat och arbetat i denna urgamla bygd och sökt sin vederkvickelse i templet samt mana även oss att söka det ovantill är!" slutade kyrkoherden. Sist sjöngs psalmen 600 versarna 5 och 6.

FT 22/3 1941

60-åring.

Folkskolläraren Axel Nilsson, Kinneved.

Sextio år fyller den 24 dennes folkskolläraren och organisten i Kinneved, Axel Nilsson. Jubilaren, som är född i Göteve, avlade folkskollärareexamen år 1909 och tillträdde 1911 folkskollärar- och organisttjänsten i Kinneved, där han alltså tjänstgjort i trettio år. Under denna tid har han beklätt en mångfald kommunala förtroendeuppdrag. Sålunda har han varit ordförande i nämnd och stämma samt bekläder fortfarande ordförandeposten i barnavårdsnämnden och i direktionen för Frökinds kristidsförbund. Vidare är han ledamot i kyrkorådet, i kommunalnämnden och i kommunalfullmäktige, varjämte han är bibliotekarie, lärarkårens representant i folkskolestyrelsen m. fl. uppdrag.

Samtliga dessa sysslor har han städse skött på ett sakkunnigt och korrekt sätt, varför han inom sin socken åtnjuter det största förtroende. Utmärkande för honom är hans stränga sparsamhet med allmänna medel, en sak, som icke minst i vår tid borde tjäna som föredöme för många statens och kommunernas förtroendemän. Då han nu passerar åldersstrecket och därför i och med denna termin lämnar sin tjänst i kyrka och skola, bringas honom säkerligen varma hyllningar från de många elever, vilka åtnjutit hans undervisning, från kamrater inom lärarkåren samt från en var inom Kinneveds kommun, varest han under en så lång tidsperiod nedlagt ett plikttroget och gagnerikt arbete.

Epitafier i Kinneveds kyrka.

Riksantikvarien har lämnat konservator Olle Hellström, Skara, tillstånd att under överinseende av landsantikvarie Gunnar Ullenius, Skara, renovera två epitafier i Kinneveds kyrka. 1941.

Edith Segerstedts kapell
spelar vid
Jubileumsfesten
— KINNARP —
den 19 och 20 juli. 1941

1941.

En stövare,

svart och brun med vita tassar återfås hos *T. Falegård,* Storeg., *Slutarp.* Tel. Kinnarp 3. 4229

Borttappat.

En plånbok borttappades på vägen mellan Göteve—Slutarp—Falköping. Hänvändelse till tel. 264.

1941

FOTBOLL

å *Idrottsplatsen, Slutarp,* söndagen den 27 juni kl. 13,30.

Falköpings AIK (A-lag)
c.
Slutarps I. F.

Lokalföreningen 1923 Vinterny av NTO, Kinnarp,

har haft kvartalsmöte. Räkenskaperna hade balanserat på kr. 676:90, revisionsberättelsen godkändes och styrelsen beviljades ansvarsfrihet. Medlemsantalet var vid kvartalsskiftet 105. Under kvartalet hade hållits elva enskilda och ett offentligt möte. Till logedeputerad efter Anna Karlstedt, som avsagt sig, har valts Britta Carlsson, Björkhaga, Kinnarp. Befattningen som juniorledare, vilken varit vakant sedan årsmötet har nu tillsatts med Sten Ahlqvist, Gullåkra, Slutarp.

16/4 - 1941

1941.

LÖSÖREAUKTION

Genom offentlig auktion som förrättas å stället tisdagen d. 29 d:s kl. 14 låter Birger Lundéns sterbh., Kinnarp, med anledning av lägenhetens försäljning och avflyttning från stället, försälja all boets yttre och en del inre lösegendom varav nämnes:

2 kor, därav 1 nykalvad och en i kalvställning, höns, 1 elektrisk 2 hästars motor, tröskverk, harpa, hackelseverk, diverse jordbruksredskap, hässjelinor, riastaver, hyvelbänk, svarvstol, snickeri- och handredskap, taktegel, 2 cyklar, klöverfrö, kustosspruta, diverse möbler m. m. som ej specificeras.

Av mig kände som säkre inropare erhålla tre mån. kredit, andra få betala kontant. Äganderätten till inropad vara förbehåller jag mig tills den blir tillfullo betald.

Slutarp den 17 juli 1941.

4280 *Ragnar Johanson.*

1941

Virkesauktion

hålles i **Kinnarp** onsdagen den 30 juli kl. 14, varvid försäljes ett större parti stängselstolpar, riastaver och slanor, 2-tums plank, samt prima och sekunda bräder.

John Barkstedt.

POTATIS.

Välsorterad matpotatis uppköpes å Rantens lastkaj nästa torsdag kl. 12—3.

J. A. Nilsson.
Slutarp.

21/6 - 1941

F.T. 27/1 1942 *(Insänt).*

ÖDE TILL KINNEVED.

För Kinneveds hembygdsförenings möte den 24 januari 1942.

Bland socknar och byar, man skådar och ser,
Är Kinneved en bland de rara.
Väl nackdelar finnas, men fördelar fler.
Där duger att leva och vara.

Där ingen hörs knota, ty alla ha bra.
Det finnes ju inget att klandra.
Det finnes i Kinneved allt man vill ha.
Och alla vill hjälpa varandra.

De ha uti Kinneved nära station,
Två sådana finns det förresten.
De ha det i Kinneved som en baron,
Och nära till kyrkan och prästen.

Frikyrkolokaler, det finnes där två,
Två andra för bildning och lekar,
Upplysning till bildning det finnes att få,
Och sångövning sker, så det ekar.

Fabriker det finns här åtminstone fem,
och handlande sju eller åtta,
Arbete och kunder de hava hos dem,
Och nöjen, det finns utan måtta.

Jordmånen den bästa man nånsin kan få,
Man kan icke bättre sig önska.
Hur härligt när lantmannen börjar att så
Och vallarna börja att grönska.

När så han har utfört sitt arbete väl
Och djurena går där och beta,
Då fröjdas en Kinnevedsbo i sin själ.
Till hösten bli djurena feta.

Men jag kan ej vara en Kinneveds tolk,
Ty allt jag ej vet eller minnes.
Men jag måste nämna om Kinneveds folk,
Att det är det bästa som finnes.

På dem kan man trygga sig till på allt sätt,
[illegible]av dem blir rättvist fördelat.
[illegible]någon gjort fel, så får nåd gå för rätt,
[illegible]else få dom som felat.

Ett "leve" för Kinneved, där vi få bo,
Där många sin utkomst få finna.
Ett tack till Försynen på vilken vi tro,
Vår tacksamhet *Honom* vi bringa.

Det kännes en maning till gammal och ung.
Var helst vi här bo eller bygga.
Välsignen *Försynen,* regering och kung,
För att vi fått leva så trygga.

Gud bevara konung och fäderneslandet!!
Ett fyrfaldigt leve för konung Gustaf V!!!

J. P. P.

F. T. 13/1 1942

Samlingslokal i Slutarp invigd.

Festlighet i söndags. Lovvärt initiativ har fullföljts trots bister tid.

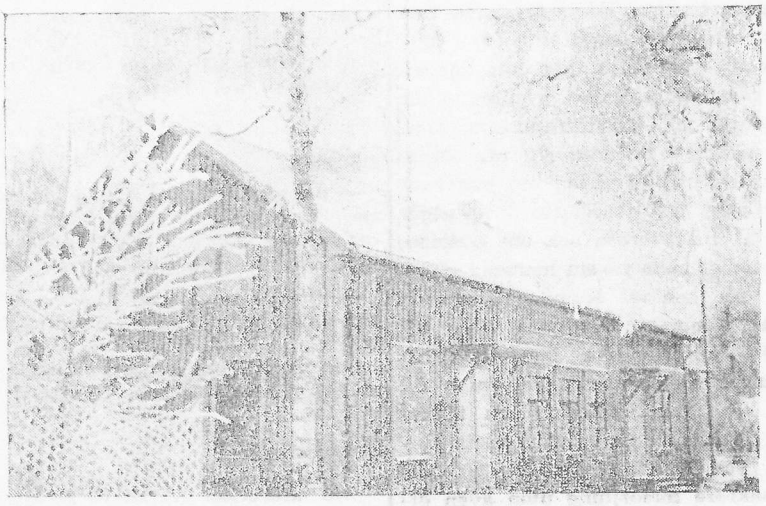

Kinnevegården.

Jag hoppas, att denna lokal skall bliva till verkligt gagn för orten och bidraga till ett sunt nöjesliv för ungdomen samt bli en aktad samlingsplats för de äldre. Med dessa ord avslutade ordföranden i Slutarps byggnadsförening, kyrkvärden Ragnar Johanson, sitt hälsningsanförande vid invigningshögtidligheten av Slutarps föreningshus.

Festligheten, som besöktes av en talrik publik, inleddes med ett musikstycke, varefter herr Johanson höll hälsningstalet och i samband därmed gav en kort historik över lokalens tillkomst.

Folkskollärare Larsrik tog därefter med sin luta åhörarna med på en resa genom svenska landskap i ton och ord, där man fick höra visor av bl. a. Fröding, Karlfeldt, Dan Andersson och Taube. Viskåseriet, som ville framhäva det genuint svenska i olika former, föredrogs med bravur.

Så var det tid för invigningsföredraget, som hölls av folkskollärare Sixten Bengtsson, Falköping, och behandlade det aktuella ämnet: Ungdomen och dess nöjesliv. Tal. liknade nöjeslivet vid ett Janushuvud, där de ideela föreningarna utgjorde det tilldragande ansiktet och nöjesindustrien det motbjudande. Tal. framhöll, att ungdomen av idag ej är sämre än andra tiders, men att ledare saknas, och att det är för dåligt ställt med folkupplysningen. Livsglädjen skall vara sund. Fritiden får inte bli en enda jakt efter nöjen. I nöjesindustriens spår följa ungdomsfylleri och brottslighet. Men enbart kritik botar föga. Praktiska och varmhjärtade människor behövas. Tal. poängterade slutligen vad en samlingslokal som den nu invigda betyder för ungdomens fostran, och avtackades med hjärtliga applåder.

Efter musik föredrog sedan folkskoll. Bengtsson några västgötahistorier, vilka rönte livligt bifall.

*

— Hur har då Slutarps nya föreningshus — pristävlan om namn till lokalen pågår — tillkommit? Vi ställa frågan till kyrkovärd Johanson.

— Det är väl över tio år sedan frågan först kom upp. Vi hade ingen annan lokal än skolan att hålla till i. Först i mars 1939 sköt emellertid planerna verklig fart med ett sammanträde för bildandet av en byggnadsförening. Många andelar tecknades och interimsstyrelse valdes. Kriget kom och därmed många svårigheter. Först c:a 2 år efter första sammanträdet bildades föreningen. I juni 1941 beslöts så att bygga lokalen efter ritningar av målaremästare Evert Ahlqvist och anbud infodrades. Det visade sig dock, att en lokal skulle bli alldeles för dyr. Men vid samma tid fick vi i Falköpings Tidning se en annons om en äldre prästgårdsbyggnad i Kleva, som var till salu, och den köpte vi, då den såg ut att passa oss precis. Föreningen själv blev byggherre och till arbetsledare utsågs byggmästare Karl Andersson, Göteve. Den 18 aug. togs första spadtaget och nu står lokalen här färdig, förutom en del målningsarbeten, som bli ställda på framtiden. Till den ursprungliga ritningen har gjorts en del tillägg bl. a. av scenbyggnaden och hela kostnaden har därför blivit något dyrare än beräknat eller omkring 16,800 kr. Föreningen har ung. 40 medlemmar med ett tecknat belopp av 13,000 kr. och styrelsen utgöres förutom mig av målaremäst. Ahlqvist, sekreterare, handlande Erik Samuelsson, kassör, lägenhetsäg. J. W. Andersson, lantbr. Vald. Johansson, handl. E. Sandén och herr T. Andersson.

*

Med ordföranden som ciceron gjorde vi sedan en rundvandring i lokalen, som doftade färskt virke — onekligen pikant i samband med invigningen. Stora salen och läktaren med lutande golv rymmer 200 perso-

Med ordföranden som ciceron gjorde vi sedan en rundvandring i lokalen, som doftade färskt virke — onekligen pikant i samband med invigningen. Stora salen och läktaren med lutande golv rymmer 200 personer med möjlighet till extraplatser för ett 50-tal. Sittplatsproblemet har lösts på ett förstklassigt sätt, då bättre begagnade biograffåtöljer i trä inköpts. Från stora salen leder en större fälldörr ut till ett klubb- och sammanträdesrum, vilket också med fördel kan användas till serveringslokal vid större tillställningar. Kaffebordet stod där nu också prydligt dukat. En större serveringslucka leder in till köket, som är rymligt tilltaget. Från för- och kapprummet för en trappa upp till läktaren. Här uppe finnes också utrymme till en vaktmästarebostad och maskinrum för biograf. Det är nämligen meningen, att lokalen skall kunna användas vid filmförevisning. Därför har man också vid inredningen rådfrågat sakkunnige beträffande lämpligt val av väggbeklädnad ur akustisk synpunkt. Belysningen i stora lokalen är så pass modern som dagsljuslampa och uppeldningen sker medelst kaminer.

Man får verkligen lyckönska Slutarp och dess byggnadsförening till den ändamålsenliga lokalen, som nu uppfyller ett på orten länge närt behov. Statsmakterna ha förvisso insett lokalfrågornas stora betydelse speciellt för ungdomens fostran, men problemet har inte låtit sig lösas i en handvändning. Det är därför så mycket mer glädjande, när man, som i detta fall kunnat lösa problemet på eget intiativ — ett förhållande, som manar till efterföljd.

2/7 1942

Folkskolejubileerna.

Folkundervisningens historia i Kinneved.

Vid folkskolejubileets firande i Kinneved höll kyrkoherde Kurt Larsson följande föredrag:

I dag för hundra år sedan gav konung Karl den fjortonde Johan sitt mäktiga bifall åt stadgan om folkundervisningens ordnande i vårt land, och därför är denna den 18 juni 1842 den svenska folkskolans födelsedag. Vi få dock ej tro, att folkundervisning helt saknats förut. I Karl den elftes kyrkolag år 1686, vilken för övrigt ännu i många stycken är gällande, anförtroddes lärarkallet åt socknens klockare, då det hette, att han med flit skulle driva barnaläran och undevisa barnen i att läsa i bok. Jämte klockaren fanns också flera andra i socknen, som lärer sig läsa, och som lärde bort konsten till de yngre. Avskedade knektar, som bodde litet varstans i de gamla knektboställena, användes för detta ändamål. Naturligtvis förekom även privat undervisning av de förmögnares barn, som hade råd att hålla särskild lärare. Men allt detta hade blott en sporadisk och privat karaktär. Många unga fick sin undervisning mycket försummad, allra helst sådana, som bodde i avlägset liggande delar av församlingarna. Behovet av en stadga, en lag om obligatorisk skolplikt var därför av nöden. Efter årtiondens långa förarbeten och flera olika förslag, stadfästes den 18 juni 1842 den svenska folkskolestadgan, och därmed lades grunden till den svenska folkundervisningen i dess moderna gestalt.

Det hade varit mycket frestande att tala mera om detta, att följa undervisningens och skolans historia ända från allra äldsta tid, men tiden medgiver icke detta. Jag har därför tänkt, att detta lilla försök att teckna vårt jubileum i dag skulle få formen av en skolans historia i vår egen bygd, då den ligger oss allra närmast om hjärtat.

Säkert har här sedan allra äldsta tid folkundervisning bedrivits, som vi förut i korthet tecknat. Knektar, klockare, gamla gummor och gubbar, som behärskat läskonsten, ha väl varit de första lärarna och lärarinnorna i de mera tillgängliga delarna av socknen. I de gamla visitationsprotokollen från omkring år 1800 påtalas ofta behovet av en nödig folkundervisning, men det står icke nämnt om sätt för dess utövande. Den första antydan om en folkundervisning, som nog om folkundervisningen i vårt pastorat enligt sockenprotokollen.

Den 22 jan. år 1843, ungefär ett halft år alltså efter skolstadgans tillkomst, hölls den viktiga gällstämman om skolväsendets ordnande i Kinneveds kyrka. Jag låter protokollet självt ha ordet:

"§ 1. Sedan ordföranden med en varm medkänsla för en så nyttig anstalt som folkundervisningens ordnande framhållit dels nödvändigheten av en skolinrättning, dels den synnerliga nåd, varmed en huld konung omfattar folkundervisningen, och den prisvärda omtanke Rikets Höga ständer ägnat den, så insågo församlingarnas ledamöter den stora nytta en fast skola inom församlingarna skulle medföra för de yngres upplysning och sedlighet, omfattade därför saken med mycken beredvillighet, varför de också enhälligt beslutade att söka inrätta en sådan skola, gemensam för båda pastoratets socknar — Kinneved och Vårkumla — emedan deras lokal är så belägen, att skolan, på tjänligt ställe uppförd, kan utan olägenhet de ytterboende från var och en av sockna begagnas.

2. För att såväl erhålla en plats, vilken e uti församlingens medelpunkt, eller så a som möjligt, och icke för långt från lf. i Skolstyrelsens bostad, såsom ock för minska de dryga utgifter om mark till leplats, och lärarens lönegärd skulle dyrt öpas, fattade församlingen det beslutet, i vederbörlig ordning söka tillåtelse för llägenhetens anläggande å Pastors Stomman! Församlingen hyste även den tillsikten till sin blivande kyrkoherde, att för sin del härtill lämnar sitt bifall mot ig ersättning.

3. Att uppgöra kostnadsförslag till skoyggnad valdes en kommitté av fem per-er. Herrar Befallningsman Wettervik, ndrik Åberg, Magnus Andersson i Kyrkeden, Lars Eriksson i Hallagården och Jo- Larsson i Glaskulla.

4. Ehuru församlingen insågo nyttan av skola inom pastoratet, där såväl de fattisom förmögnares barn kunde erhålla unvisning i kristendom och sedelära, togo dock i betraktande den dryga kostnad, en sådan byggnad och en ständig läes avlöning kommer att medföra, och de de sin mindre goda ekonomiska ställning, made de väl, men omfattade sedan med förtröstan, den alltid hulde, för sina lersåtars väl alltid vakande Konungens judande, att av statsmedel erhålla under-. Församlingen, som består av 45 man- är i allmänhet fattig och varit ansedd behövande, när det förr varit fråga om lerstöd och barmhärtighetsverk. Inga fleän hemmansägarna kunna härtill detta lamål bidraga. Församlingens folkmängd 1211. Inga särskilda kassor äro som hjälp tillgå. Här är alldelse skoglöst och alltså st på skogseffekter. Då, utom det förlingen helt och hållet är en falebygd, till kommer, att byggnadsvirket måste a mil hämtas, så skulle församlingen moten omöjlighet för skolinrättningen, såvida den berörda nådiga utvägen vore öppen. samlingens ledamöter beslutade därför, inför Kungl. Maj:t i underdånighet anla om nådigt bidrag i förhållande till förlingens stora behov, varefter sedan skulle det bästa använda skolan, förvisso en stor om konungasinne vittnande ting och vällna sin Höga Välgörare."

Sedan den 29 jan. vid protokollets justeg insändes följande skrivense till konun- "Stormäktigste Allernådigste konung! d underdåning tacksamhet för Eder Maj:ts och faderliga omvårdnad om sitt folks plysning och det uppväxande släktets unvisning, vågar nu Kinneveds församling i Skara stift, genom undertecknad pastor, i djupaste underdåninghet anhålla om nådigt understöd av härtill anslagna medel för tillvägabringandet av en inom församlingen nödig skolinrättning, och vågar likaledes denna fattiga, på slättbygden belägna församling, vilken ej utan bidrag kan åstadkomma någon skola, underdånigst utbedja Eder Kungl. Maj:ts nådigste uppmärksamhet. A. Lagerstrand, v. pastor." Nämnas kan, att denne Lagerstrand var v. pastor här vid denna tid. Förre kyrkoherden dog 1841 och den kände kyrkoherde Cederbom tillträdde ej förrän år 1844.

Första lärarevalet förrättades 1848.

Den 10 september 1843 har man åter sammanlyst en stämma, vari det heter: "Och på det hopade utgifter i och för skoländamål icke på en gång skall drabba och bliva desto kännbarare, så insågs nyttigt och nödigt att nu på förhand göra någon anstalt. Därför beslutades att genast göra sammanskott till en kassa, under namn av skolkassa, och som är att tillgå vid kommande behov. Varje mantalsskriven person hos Hem. Bruk. lägger 8 skilling banko. Rotemästare uppbära medlen och redovisa till pastor. Uppbörden skall vara gjord till 1 nov. varje år".

Församlingens vädjan till sin konung förklingade icke ohörd. Vid kyrkoherde Olof Cederboms första gällstämma tillkännagavs, att församlingen fått ett löfte om ett bidrag om 53 riksdaler 16 skillingar årligen till lärarens lön. Detta var hälften av lönen. Församlingen skulle själv lägga den andra hälften, bestående av 4 tunnor råg och 4 tunnor korn. Nu uppsattes också en skolstyrelse, som bland annat skulle "uppspana och föreslå en, Give Gud! skicklig barnalärare".

I folkskolestadgan hade en tidsfrist av fem år beviljats, inom vilken tid församlingen skulle ha sitt skolväsende ordnat. Det dröjde också här till 1847, innan det beslutades att — från Vedåsla i Blidsberg — för 190 riksdaler inköpa ett gammalt hus samt uppsätta det å prästgårdsområdet. Anders Magnusson i Kyrkegården skulle ombesörja detta mot en ersättning av 15 riksdaler. Varje helt hemman skulle till skolhusplatsen framköra ett lass brukbar sten, ett lass sand och ett lass lera.

När skolhuset var uppfört — 1848 — skreds till val av lärare. Detta hade till följd, att läraren Lars Landahl, född 1795 och från Bredared valdes. Denne blev allt-

herde Wennersten år 1858 kommer en annan fråga upp. Enligt en kunglig förordning av samma år, hade församlingen att taga ställning till inrättandet av s. k. mindre skolor eller småskolor. Här i Kinneved hade redan funnits en mindre skola genom den förut nämnda ambulatoriska skolan, men beslöt stämman att ingår till Kungl. Maj:t med anhållan om statsbidrag till en mindre sådan skola. Den förutvarande ambulatoriska skolan kom dock till en tid att bibehållas, och var avgiften för varje barn, som bevistade densamma, 25 öre i månaden.

Förslag om högre folkskola för trakten söder om Falköping.

En intressant passus är att anteckna från år 1858. En förfrågan hade till Kinneved inkommit från pastorsämbetet i Åsarp, angående om församlingen önskade bidraga till en högre folkskola för hela bygden söder om Falköping, alltså ett slags folkhögskola. Men sockenmännen vore icke villiga för ett sådant förslag, ity, som det hette: "närbelägenheten till Falköpings pedagogi därtill erbjuder önskat tillfälle".

År 1860 blev småskolans födelseår i vårt pastorat. Vid en biskopsvisitation den 23 sept. år 1859 hade påtalats särskilt Vårkumla församlings behov att få en fastare skola för de mindre barnen. Fördenskull beslöts år 1860 att inrätta en flyttande småskola gemensam för båda socknarna, fördelade på 4 eller 6 läslag, med 36 veckors lästid, halva tiden i vardera socknen och med 5 läsdagar i varje vecka; skolande läraren om läsdagen på passande ställe sammandraga och förhöra barnen uti en eller flera rotar, där han under veckan ej meddelat undervisning. Hans lärarförmåner voro: lön 100 riksdaler, kost 189 riksdaler, hyra 40 riksdaler, lyse och ved 40 riksdaler, skolmaterial 6 riksdaler, alltså sammanlagt 375 riksd. Frågan om uppförande av särskilt skolhus i Vårkumla bordlades tills vidare. Den fasta lärarens lön uppgick till 400 riksdaler, varav hälften i spannmål. Därtill kom kofoder 5 tunnor, av detta skulle tre tunnor vara i kontanter efter markegång samt två tunnor i natura; en och en halv famn björkved, en famn granved av 4—4 1/2 alns längd. År 1864 bestämdes en ny läsordning för de fasta skolorna. Sedan läsningen i Kinneved börjat i februari och där pågått i åtta veckor, höll läraren skola i Vårkumla i fyra veckor, varefter läsningen återtogs i Kinneved i åtta veckor och sedan i Vårkumla fyra veckor, med uppehåll i juli månad.

Gamle lärare Landahl kände krafterna avtaga. Han begärde därför år 1864 pension. Men ingen pensionskassa fanns. Då beslöt stämman en intressant sak, nämligen att pensionera honom såsom prästerna på den tiden pensionerades. Han fick alltså sitta kvar vid alla sina löneförmåner men förpliktades att själv hålla vikarie, som skulle handhava undervisningen under ordinarie lärarens ansvar. Härmed förklarade sig Landahl nöjd. Den som antogs till vikarie

forts.

Forts.

var ambulerande läraren Modins efterträdare — en August Pettersson, Kindkvist — född i Kinneved, nära Slutarp. Denne slutade emellertid snart lärarbanan och blev tidningsman. Till lärarinna — alltså den första lärarinnan — antogs för småskolan, som var flyttande, antogs år 1865 Johanna Sandahl. Dessa båda senare hade alltså småskoleundervisningen om hand. Pettersons efterträdare som småskolelärare — vikarie — blev G. Norén år 1867. Emellertid visade sig från första början att skolhuset framme vid kyrkvägen var alldeles för litet för de båda församlingarnas barn. Därför hade redan tidigt vid inspektörens besök påtalats behovet av en större och bättre belägen skolplats. Men frågan hade blivit bordlagd. År 1867 var det icke möjligt längre. Huvudorsaken var, att Vårkumla-borna flera gånger diskuterat frågan om ett eget skolhus' uppförande. Nu begärde de Kinneveds hjälp till detta. Kinnevedsborna avslogo denna begäran men beslöto i stället med Vårkumlas medgivande om förflyttning och ett större skolhus byggande, förlagt ungefär mitt emellan Hassla och "stenen vid Vårkumla gräns", som det står. En kommitté tillsattes också för detta ändamål. Som lämplig plats överenskom man då om en höjd å Nolgården Lagerstorp, tillhörig häradsdomare Carlstedt. Meningarna gingo dock skarpt isär om skoldistriktets upplösning i två — ett för vardera församlingen — eller bibehållandet av ett enda. Stämman beslöt dock om gemensamt bygge. Det gamla skolhuset skulle säljas och gjordes också år 1870. Byggmästare August Färm i Åsarp antogs till entreprenör att uppföra det nya skolhuset för 225 riksdaler, då virket och grunden lämnades av församlingen.

Under byggnadstiden fick Kinneved skrida till val av lärare och organist. Befattningarna voro nämligen nu förenade. Efter överklagande av förslaget — förutvarande vikarien August Pettersson hade såsom varande vikarie och Kinnevedsbo trots mindre meriter uppförts å förslag — valdes år 1869 läraren Anders Lindgren från Utvängstorp med 36 41/48 röster. Den 23 sept. invigdes den nya skolan i Lagerstorp, och läsningen började därstädes.

Emellertid vållade det stora barnantalet en hel del frågor, som väntade på sin lösning. Vårkumlaborna voro icke riktigt nöjda med det nuvarande förhållandet, varför stämman år 1872 medgav att en årlig lästid i sträck skulle medgivas småskolan i Vårkumla, till vilken småskola också Lagerstorps och Kinneveds kyrkorotar sände sina småskolebarn. Två e. o. småskollärare tillsattes även — J. P. Kjellén och J. A. Andersson.

1881 beslöts, att två småskolehus skulle byggas.

År 1873 fick lärare Lindgren annan ordinarie plats i Sandhem. Stämman skred då år 1874 till nytt val och valde då förutvarande A. Kindkvist till lärare och organist. Valet blev emellertid ånyo överklagat, och under tiden uppehölls tjänsten av J. P. Kjellén.

Valet upphävdes också, och den 6 sept. år 1874 valdes med 14 1/6 röst lärare Aron Olsson från Flo. År 1877 tillsattes ny småskollärarinna, Maria Andersdotter från Jäla. Inskrivningsavgiften för varje barn utgjorde nu 50 öre. Men icke heller Aron Olsson stannade här någon längre tid. Redan år 1877 sökte och erhöll han annan ordinarie plats i Värsås, och församlingen stod inför ett nytt val. Den 1 sept. år 1878 valdes då vikarierande skolläraren J. P. Kjellén med alla röster — att tillträda den 1 jan. 1879.

Men småskolan var fortfarande styvbarnet. Till sist var behovet av en fast småskola så starkt, att en stämma år 1879 diskuterade frågan. Härvid väcktes förslag, att icke en utan två fasta småskolor skulle byggas — en på Tångaberg i Slutarp och en i Alarp, men voro "sädespriserna så tryckta, och förestod en ny fattighusbyggnad" att allt bordlades. År 1881 dyker frågan ånyo upp genom socknarnas skiljande i skolhänseende, och beslöts då, att två småskolehus skulle byggas — ett i Vårkumla och ett vid Rossbacken i Kinneved — "skulle skolan läggas i närheten av den s. k. Rossbacken". På samma stämma valdes till småskollärarinna Sofia Anderssons efterträderska, Selma Johansson från Falekvarna. Nu gick man raskt i författning om att skaffa ett nytt småskolehus i Alarp — ungefär mitt emellan vägskälet och nuvarande Sörby skola. Här tjänstgjorde lärarinnorna Adelina Sandberg och Aina Bengtsson. Vidare beslöt man år 1883 att uppföra ett småskolehus å lämplig plats mellan Hulegården och Hassla för Kinneveds nordöstra del. I Vårkumla beslöts om uppsättande av ett småskolehus i socknens mitt. Flera ställen föreslogs innan man till sist kunde enas om den plats, där det nu ligger. Efter mycket diskussion beslöt Kinneved att förlägga småskolehuset till Rossbacken, och därför inköptes år 1886 Blidsbergs gamla skolhus för 575 kr., som sedan uppbyggdes å Rossbacken. — samband därmed nedlades skolan i Alarp.

Å 1887 års oktoberstämma beslöts att en fortsättningsskola skulle inrättas i pastoratet — förlagd till januari och halva februari månader. I Vårkumla gick det sakta med skolbygget. Efter många stridigheter och diskussioner beslutades bygget år 1889 och var färdigt för avsyning i juli år 1892.

Si och så med skolgången ibland.

En bild av skolans inre liv ger oss ett protokoll av den 28 februari år 1893, vari det heter: "Med anledning av ständigt upprepade försök av föräldrar att få sina barn flyttade från småskolan till folkskolan, innan de ännu genomgått den förra, beslöts att hädanefter förflyttning från småskolan till folkskolan skall ske endast vid de årliga avslutningsexamina vid småskolorna, och att endast de barn skola uppflyttas, som väl genomgått småskolans kurs".

Att stora bekymmer rådde hos socknens förtroendemän för den ibland dåliga skolgången vittnar ett protokoll av år 1897, vari beslöts, "att bästa medlet för att åstadkomma bättre skolgång vore sparbanksböckers utdelande vid de årliga avslutningsexamina till de flitigaste barnen, som besökt skolan de flesta dagarna".

Genom ett beslut år 1895 beslöts, att lärarinnorna skulle hädanefter icke som förut tillsättas endast för ett år i sänder utan ge-

---

F.T. 3/10 1942

Mönarp i nya händer.

Enligt en notis i förra numret av denna tidning har Mönarps egendom i dagarna bytt ägare. Godsägare L. E. Dinger har nämligen sålt egendomen till dir. Anders Bergengren, Malmö.

Mönarp har icke, såsom övriga storgårdar i grannskapet, någon gammal historia. Gården såsom storgods är nämligen skapad av framlidne lektor Aug. Bellinder. När han år 1882 köpte den, var den en vanlig större bondgård, varå i medeltal föddes 4 à 5 hästar och 20 à 25 nötkreatur. Det mesta av ägorna utgjordes då av vattendränkta mossar. Lektor Bellinder var emellertid en mossodlingsentusiast, och han började omedelbart sätta sina planer i verkställighet. Med amerikansk hastighet hade snart en stor herrgård stampats fram ur mossen. År 1911 bildade lektor Bellinder ett aktiebolag, som övertog Mönarp, och dess styrelse bestod av honom själv, godsäg. Eurenius, Grunnevad, och kammarherre Hallin, Tofta.

År 1918 försålde detta bolag Mönarp till godsäg. G. V. Nordström, Viken, för 700,000 kr. Godset kom sedan snabbt att växla ägare. Redan 1920 sålde Nordström gården till A.-B. Julbo för 500,000 kr. I köpet ingingo nu, liksom vid förra köpet, alla levande och döda inventarier. Kristiden led mot sitt slut och tiderna började dala. Godsäg. Gunnar Björnberg, Bartofta gård, Skåne, blir 1921 ägare till Mönarp. Fem år därefter, eller 1926, säljes gården exekutivt i Mariestad och inropas då av Falköpings sparbank för 210,000 kr. Köpesumman går oavlåtligt nedåt. Då ny exekutivauktion hålles i nov. 1932 inropar Älfsborgs m. fl. läns hypoteksförening Göteborg gården för 119,600 kr.

Senaste priset är ej bekantgjort, varför man ej kan göra några jämförelser.

1942.

Axtorps Missionshus

Missionsauktion hålles lörd. den 28 nov. kl. 16 med *pred. av Pastor Harry Olsson, Trädet.* Gåvor mottagas tacksamt. Kaffe serveras. Alla välkomna. 7674

F. T. 19/11 1942

En nyfunnen hällkista i Slutarp.

Att Kinneveds socken har och haft åtskilliga gravar från stenålderns avlägsna tider är sedan länge bekant. De äro alltför väl synliga ute i terrängen för att kunna döljas.

Den, som far vägen fram mellan Mönarp och Slutarp, kan ej underlåta lägga märke till de två stora gånggrifter, som ligga på ett par förhöjningar ute i mossen — förresten ett underligt läge, som helst visst saknar jämförelse i dessa trakter. Vid Ledsgården och Nolgården ligga också större gravar från de äldsta bebyggelseskedena i vår historia, omnämnda och beskrivna sedan år 1862 i den arkeologiska litteraturen.

I slutet på 1860-talet skall också på gården "Liden i Fastorp" ha funnits en gånggrift, som då gick all världens väg, varvid åtta stenverktyg kommo i dagen — fem av dessa voro flintdolkar, vilka nu förvaras å Statens historiska museum, och vilka på sin tid såldes till dåvarande riksantikvarien av "studeranden Wennersten".

Fråga är också om inte den äldsta stenåldersgraven i hela Västergötland legat invid Slutarps station, några hundra m. nordväst från denna. Den låg gömd under ett järnåldersröse och undersöktes 1910 av numera professor S. Lindqvist. Den hade form av en slags hällkista med en stenhäll i vardera långsidan men två kalkstenar på vardera gaveln, och den mätte 2 m. i längd. Över det hela låg en stor offersten med en mängd skålgropar och fördjupningar av olika form. Förutom tre små bärnstenspärlor fann man där ett trettiotal begravda människor. Undersökaren kom till den slutsatsen, att graven räknade frändskap med danska *dösar*, även om gravsättningen skett under s. k. gånggriftstid (2,500—2,000 f. Kr.).

Alltså äro dessa avlägsna tider väl företrädda inom Kinnevedsbygden, men den därpå följande *hällkistetiden* tycks ha varit betydligt fattigare på gravminnen. Helt säkert finnas sådana, men, då de i regel sakna tak och mest ligga under jordytan, är det endast en händelse eller odling, som bringar dem i dagen. Säkert har bygden varit lika tätt befolkad då, (2000—1,800 f. Kr.) som under den föregående perioden.

För någon vecka sedan skulle lantbrukaren Oskar Kjellander, Mossagården, Fastorp, gräva vattenledningsdike från brunnen upp till manhuset. Då arbetarna med detta kommit ett par m. från husknuten påträffades först en glimerskifferhäll och 2 m. från denna en gråstenshäll, stående på tvären i diket. De fortsatte emellertid grävningen till dess människoben kommo upp, då anmälan av ägaren gjordes om saken.

Vid gjord besiktning konstaterades, att här påträffats en större hällkista från stenåldern, liggande under gårdsplanen och utanför huset samt sträckande sig fram mot en källare i trädgården. Dess bredd var 2 m. men längden är okänd — riktningen N. N. O.—S. S. V. Diket hade gått fram rakt genom den och ned till botten.

Då vattenledningen ej gärna kunde flyttas erhöll ägaren av riksantikvarieämbetet rätt att få draga fram rören *under* kistan, så att arbetet ej skulle hindras, och då han gjort laga anmälan. Det torde med säkerhet vara den enda stenåldersgrav i vårt land, som har fått en modern rörledning dragen *under* sig.

Det befanns vid den preliminära undersökningen av det uppgrävda partiet att hällarna gingo 1,4 m. ned i marken, där alven vidtog. Vid dikesgrävningen hade hittats ett vackert *skifferhänge*, en liten mejselformad och slipad skifferbit på 7 cm:s längd med ett på tvären och i ena ändan placerat, koniskt borrat hål, så att den kunnat hängas om halsen. Även upptill och från överkanten har borrats ett hål, som står i förbindelse med de två från sidan kommande. Man anser att skifferhängena burits som amuletter till skydd mot onda makter, eller också har det lilla hänget en gång prytt en stenåldersdams vackra hals.

Vid sållningen av den uppkastade jorden hittades också ett par *skärvor av lera*, som troligen tillhört *en urna*, fast de äro bra platta, ävenså påträffades en slagen *flintspåna* på 8 cm:s längd med ena kanten svagt retuscherad. Vid granskning av benfynden framgår, att de härstamma från minst *tre individer*. Benlagret kunde tydligt skönjas på en meters djup i dikeskanten. En liten starkt rostfärgad sten kan ha tjänat eldslagningsändamål. Den sållade jorden lades åter ned i diket inom kistan, som helt varit fylld av matjord.

Kistan var okänd, men torde så ej ha varit förr. Påfyllnad av jorden har tydligen skett vid manhusets uppförande. Det sägs nämligen att en gammal — litet fjollig — gubbe, som hette Brink, en natt år 1900 i smyg hade grävt här för att "leta efter guld", som nu tros ska finnas i de gamlas gravar. Manhuset låg då ej här utan att stycke ifrån. Han höll på en stund men kom på en stor hall och fick sluta. Möjligen kan det vara den sandstenshäll, som nu ligger i kistan, nätt och jämt uppstickande i gräsmattan. Gubben Brink har förresten många "skattgrävningar" på sitt samvete. Antecknaren har iakttagit hans mindre pietetsfulla framfart flerstädes i trakten.

Så har då även hällkisttiden fått ett minnesmärke i Kinnevedsbygden — och säkerligen ett ståtligt sådant, ty den påträffade nya kistan har helt visst en ansenlig storlek, och inte heller är det många falbygdsbönder, som ha ett dylikt fornminne liggande utanför gårdsknuten och på gårdsplanen.

H. S.

F. T. 10/10 1942

Torvströfabriken i Kinnarp i aska. Skador för 70,000.

Det brinner ännu i torvströbalarna.

Natten till fredagen nedbrann Karbo torvströfabrik i Kinnarp till grunden. Elden upptäcktes vid halv 4-tiden av en arbetare, som bor i ett boningshus intill fabriken och som vaknade av brandlukten. Fabriksbyggnaden var då redan övertänd. Stor fara förelåg för att elden skulle sprida sig och Falköpings brandkår, som ryckte ut med 6 man under ledning av vice brandchefen Nyberg, fick inrikta sig på att begränsa elden. Den hade dock fått näring i maskinhuset och i taket på ett intilliggande boningshus, men man lyckades dock släcka dessa eldhärdar. Det brinner fortfarande i de torvströbalar, som funnos lagrade i fabriken och denna brand beräknas hålla sig ännu några dagar.

Fabriksbyggnaden mätte 40×15 m. och värdet av det brunna beräknas till c:a 70,000 kr. Det brunna var försäkrat. Fabriken sysselsatte nu 25-talet arbetare och driftsstoppet kommer just i den brådaste säsongen och förorsakar stora förluster.

Fabriken kommer att återuppbyggas så snart sig göra låter.

15/12 1942

Kinneved och Vårkumla.

Folkskolans tillkomst på 1840-talet.

Folkskolestadgan av den 18 juni 1842 behandlades vid sockenstämma med Kinneved och Vårkumla församlingsbor den 22 januari 1843. Man skulle därvid "överlägga om en av behovet påkallad skolinrättning. Företogs detta viktiga ärende och behandlades sålunda:

Sedan ordföranden (v. pastor A. Lagerstrand) med egen värma och känsla för en så nyttig anstalt, framställt, dels nödvändigheten av en skolinrättning, dels den synnerliga nåd, varmed en huld konung omfattar folkundervisningen, och den prisvärda omtanka rikets höglovl. ständer ägnat den, så insågo församlingens ledamöter den stora nytta en fast skola inom församlingen skulle medföra för de yngres upplysning och sedlighet, omfattande därföre saken med mycken beredvillighet, varföre de också enhälligt beslutade att söka inrätta en sådan skola, gemensam för båda pastoratets socknar, Kinvd och V. Kumla, emedan deras lokal (läge) är så belägen, att skolan, på tjänligt ställe uppförd, kan utan olägenhet av de ytterst boende från var av socknarna begagnas.

Skolhus borde byggas på pastors Stomhemman.

För att så väl erhålla en plats, vilken vore uti församlingens medelpunkt, eller så nära den som möjligt, och ej för långt från ordförandens i skolstyrelsen bostad, såsom ock för att minska de dryga utgifter om mark till skoleplats och lärarens lönejord skulle dyrt inköpas, fattade församlingen det beslut, att i vederbörlig ordning söka tillåtelse för skollägenhetens anläggande å pastors stomhemman. Församlingen hyser även den tillförsikten till sin blivande kyrkoherde, att han för sin tid härtill lämnar sitt bifall emot billig ersättning.

Att uppgöra kostnadsförslag till skolebyggnad valdes en kommitté av fem ledamöter, nämligen hr befallningsman Wettervik, hr hejdriddare Åberg, Magn. Andersson i Kyrkegården, Lars Eriksson i Hallagården och Johan Larsson i Glaskulla.

Ehuru församlingens ledamöter insågo nyttan av en skola inom pastoratet, där såväl de fattiges som förmögnes barn kunde erhålla behövlig undervisning i kristendom och sedolära, togo de dock i betraktande den dryga kostnad en sådan skolebyggnad och en ständig lärares avlönande kommer att medföra, och då de kände sin mindre goda ekonomiska ställning, häpnade de väl, men omfattade sedan med glad förtröstan den alltid milde, för undersåtares väl alltid vakande konungens erbjudande, att av statsmedlen erhålla understöd.

Församlingen, som bestod av 49 mantal, är i allmänhet fattig, och varit ansedd såsom behövande, när det förr varit fråga om understöd och barmhärtighetsverk. Inga flere än hemmansägare kunna här till detta ändamål bidraga, emedan de som här kallas torpare och inhyseshjon knappast kunna livnära sig och barn långt mindre bidraga till någon kostnad för deras undervisning. Församlingens (pastoratets) folkmängd är 1,211. Bland de skattskyldiges antal därav 680, är en stor del torpare och inhyses. Inga särskilda kassor är att som hjälp tillgå. Fattigkassan är ganska ringa och får ej anlitas. Här är alldeles skoglöst och således brist på skogseffekter.

Då, utom det att församlingen helt och hållet är Fahlebygd, härtill kommer, att byggnadsvirket måste flere mil hämtas, så skulle församlingen motse en omöjlighet för skolinrättningen såvida ej den berörde nådiga utväg vore öppen. Församlingarnas ledamöter beslutade därföre, att inför kongl. majt i underdånighet framlägga kostnadsförslag och därjämte i underdånighet anhålla om nådigt bidrag i förhållande till församl:s stora behov och kostnadsförslaget, varefter de sedan skulle det på det bästa använda, skolan förvara en stor och öm konungs minne och de fattige barnen välsigna sin höge välgörare."

Redan samma månad insändes en ansökan om statsbidrag av de medel ständerna anslagit till hjälp åt medellösa församlingar att avlöna lärare.

"Stormäktigste allernådigste konung!

Med underdånig tacksamhet för Eders Maj:ts visa och faderliga omvårdnad om sitt folks upplysning och det uppväxande släktets undervisning, vågar nu Kinneveds församling i Skara stift, genom undertecknad pastor, i djupaste underdånighet anhålla om nådigt understöd av härtill anslagna medel för tillvägabringandet av en inom församlingen nödig skolinrättning och vågar likaledes denna fattiga, på slättbygden belägna församling, vilken ej utan bidrag kan åstadkomma någon skola, underdånigst utbedja Eders Kungl. Maj:ts nådigste uppmärksamhet.

A. Lagerstrand.
v. pastor."

8 skill. som bidrag till skolan av varje mantalsskriven.

Den 10 september 1843 hölls allmän gällstämma "angående den blivande skolinrättningen. Och på det hopade utgifter i och för detta ändamål, icke på en gång skulle drabba och bliva desto kännbarare så ansågs nödigt, att nu på förhand göra någon anstalt och förberedelse i detta avseende.

Och beslutades därföre enhälligt, av Kinneveds och V. Kumla socknemän att nu genast göra sammanskott till en kassa som förvaltas under namn av skolkassa och som är att tillgå vid dylika påkommande behover. Sammanskottet sker på så sätt, att av varje mantalsskriven person hos hemmansbrukare utgår 8 sk. banko och 4 sk. banko av torpare och inhyses. Varje husfader bestrider utgiften för sina barn och tjänstehjon.

Rotemästare uppbära medlen och redovisa till pastor, som sedan förvaltar medlen och redogör för församlingen. Uppbörden skall vara gjord till den 1 nov. varje år. Rotemästaren med biträde av en tillkallad person äger att panta den som vägrar betala, såvida tillgång möjligen finns."

Under ordförandeskap av den nye kyrkoherden, Olof Cederbom, hölls allmän gällstämma i Kinneved den 9 juni 1844:

Till att påskynda verkställigheten av den beslutade skoleinrättningen, sedan församlingen fått löfte om att till skolelärarens avlöning av allmänna medel bekomma hälften med 53 rdr. 16 sk. banko, och övriga hälften bör av församlingen bestridas med 8 tunnor av hälften råg och hälften korn, så fanns nödigt att en skolstyrelse nu valdes, som äger att uppgöra förslag till sammanbringande av denna lön, samt anskaffande av hus och uppgörande av reglemente för undervisningsmetoden m. m. och även, Give Gud! snart och i en lycklig stund utspana och föreslå församlingen en skickelig barnalärare.

Den första skolstyrelsen.

Till skolstyrelse valdes ur *Kinne-* [illegible] Man beslutade då inköpa ett gammalt(!) hus i Blidsberg(!) och uppsätta det på prästgårdens mark. Varje helt hemman skulle till skolhustomten framköra ett lass brukbar sten, ett lass sand och ett lass lera. För besväret med nedtagning av huset, läggandet av stenfoten och uppsättningen av huset på den nya platsen skulle Anders Magnusson hava 15 riksdaler riksgälds.

Följande år blev skolhuset uppfört och den förste läraren, Lars Landahl från Bredared valdes.

K. E.